

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3738/2023
05.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Радослав Поповић, адвокaг из ..., против туженог „НИС“ а.д. Нови Сад, чији је пуномоћник Никола Шијан, адвокат из ..., ради поништаја решење о отказу уговора о раду и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 398/23 од 07.06.2023. године, у седници већа одржаној 05.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 398/23 од 07.06.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врбасу, Судска јединица у Кули П1 488/21 од 26.10.2022. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се поништи решење туженог бр. .../ ...-.../.../... од 10.05.2021. године о отказу уговора о раду тужиоцу и обавезе тужени да тужиоца врати на рад на послове који одговарају његовој стручној спреми и радној способности и одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 398/23 од 07.06.2023. године, укинута је првостепена пресуда у делу којим је одбијен тужбени захтев за враћање тужиоца на послове који одговарају његовој стручној спреми и радној способности и том делу тужба одбачена, док је у преосталом делу жалба тужиоца одбијена као неоснована и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. и 441 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23) - ЗПП и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је засновао радни однос са туженим на основу уговора о раду од 22.01.2008. године ради обављања послова Анексом уговора о раду од 16.11.2012. године је премештен на послове радног места ..., након чега му је 27.11.2012. године престао радни однос као вишку запослених. Након што је правноснажном пресудом тужени обавезан да тужиоца врати на рад, тужилац је анексом уговора о раду од 15.12.2017. године премештен на послове ... у ..., након чега је закључио анекс бр. ... уговора о раду, у складу са изменом и допуном Правилника о организацији и систематизацији послова код туженог. Решењем туженог од 10.05.2021. године, тужиоцу је на основу одредбе члана 179. став 2. тачке 1, 2. и 5. Закона о раду, отказан уговор о раду зато што је својом кривицом учинио повреду радне обавезе тако што је несавесно и немарно извршавао радне обавезе, злоупотребио положај и прекорачио овлашћење и учинио повреду утврђену општим актом туженог и то одредбом члана 69. став 2. тачке 1, 9. и 16. Колективног уговора непридржавање, односно неспровођење одлука донетих од стране послодавца, као и одредбом члана 21. став 2, члана 21. став 3. тачка 2. и члана 21. став 3. тачка 2. подтачка 2.1. алинеја ј) уговора о раду тужиоца. У образложењу решења је наведено да је према извештају Сектора корпоративне заштите за Downstream од 5.4.2021. године - допуна извештаја у вези злоупотреба са агро картицама и ПДВ рачунима на ССГ ..., наставком анализе малопродајног софтвера Орфеј за ССГ ... од стране припадника овог сектора утврђено учестало коришћење агро картица бр. ... и ... и издавање ПДВ рачуна на фирме „ББ“, ВВ и ГГ, а увидом у видео надзор установљено више злоупотреба са наведеним картицама и издавањем ПДВ рачуна за наведене фирме од стране тужиоца у периоду од 1.1. - 25.2.2021. године, те су набројане спорне трансакције са агро картицама уз навођење броја рачуна са датумом и временом коришћења и броја агрокартице, као и издати спорни ПДВ рачуни уз навођење броја рачуна, датума, времена, износа рачуна и назива фирме на коју је издат. Даље је наведено да се на основу наведених снимака и записа у информационом систему на ССГ види да је тужилац извршио више злоупотреба, односно није извршио издавање фискалног рачуна купцима, и за рачун где је купцу натоварено гориво, злоупотребио агро картицу чиме је себи остварио противправну имовинску корист за разлику у цени попушта од 12,00 динара по једној литри деривата, да је неиздавајући фискалне рачуне купцима вршио злоупотребе и штампао готовинске (ПДВ) рачуне на име поменутих фирми, без присуства купца, користећи фискалне рачуне других купаца, а након штампања рачуна исте већином одлагао у свој новчаник који се налазио у фиоци пулта испод фискалне касе.

Пре доношења оспореног решења, тужени је запосленом доставио упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду од 19.04.2021. године у коме су наведени основ за давање отказа, чињенице и приложени докази који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење. На наводе из упозорења се тужилац благовремено изјаснио и у изјашњењу није негирао утврђене радње, али је

изнео оправдавајуће околности за своје понашање (да је те радње предузимао у договору са власницима наведених фирми, да није био упознат са садржином упутства јер се не односи на његове послове, да за послодавца није настала штета и друго).

Уговором о раду тужиоца предвиђено је у одредби члана 21. став 2. да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца у складу са законом, колективним уговором и овим уговором, а у одредби члана 21. став 3. тачка 2. предвиђено је да послодавац може запосленом да откаже овај уговор ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене овим уговором, колективним уговором, актима из члана 23. уговора и актима који се односе на услове и начин обављања послова из члана 2. уговора, при чему је у податци 2.1. алинеја ј) исте одредбе предвиђено да је случај из тачке 2. испуњен нарочито у случају непридржавања, односно неспровођења одлука донетих од стране органа послодавца.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су с позивом на одредбе члана 179. став 2. тачка 1., 2. и 5. Закона о раду, закључили да је тужиоцу законито отказан уговор о раду, имајући у виду да су изведеним доказима утврђене чињенице на којима је засновано оспорено решење и да је тужилац на начин описан у оспореним решењима својом кривицом извршио повреду радне обавезу предвиђене Колективним уговором и уговором о раду за коју је правилно изречена мера престанка радног односа, а оспорено решење донето у процедури прописаној законом. Имајући у виду да је тужени својим општим актима уредио процедуру поступања запослених у смислу спровођења Закона о фискалним касама и Закона о ПДВ-у, као и процедуру поступања са специјалним картицама туженог које својим доносиоцима омогућавају одређене погодности, а које процедуре су биле обавезујуће са запослене и са којим је тужилац био упознат, свако поступање супротно тако установљеним процедурама представља основ за примену отказног разлога, а понашање тужиоца описано у отказном решењу, несумњиво представља понашање које је супротно одредби члана 18. Закона о фискалним касама и наведеним општим актима туженог којима је прописана процедура обављања послова, односно непридржавање и неспровођење процедуре приписане актом туженог приликом обављања радних задатака.

Правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев за поништај оспорених решења туженог и акцесорни захтев за враћање на рад.

Одредбом члана 179. став 2. тачка 5. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05...75/14) прописано је да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који својом кривицом учини повреду радне обавезе и то ако учини другу повреду радне обавезе утврђену општим актом или уговором о раду.

Одредбом члана 69. став 2. тачке 1, 9 и 16. Колективног уговора туженог од 24.2.2020 године, прописано је да послодавац може запосленом који својом кривицом учини повреду радне обавезе да откаже уговор о раду, поред случајева утврђених Законом о раду, и у следећим случајевима: 1) ако несавесно или немарно извршава радне обавезе; 9) ако злоупотреби положај или прекорачи овлашћења; 16) због непридржавања односно неспровођења одлука донетих од стране органа послодавца.

Упутством туженог „Рад са средствима плаћања и вршења наплате рачуна на малопродајним објектима“, усвојеног Одлуком од 6.7.2015. године, одредбом члана 3.5. ставови 2. и 3., прописано је да је запослени дужан да наплату врши унутар објекта на ПОС систему и купцу изда фискални исечак, Обавеза запосленог је да купца упозори да мора да узме фискални рачун. Уколико купац и поред упозорења, не узме фискални исечак, запослени је дужан да га уништи по одласку купца са објекта, тако што га исцепа на најмање 2 дела. Забрањено је чување неуништених фискалних исечака у малопродајним објектима. Неуништавање рачуна се третира као тешка повреда радне дисциплине. Запослени не може извршити наплату пре издавања фискалног исечка. Издавање ПДВ рачуна се врши искључиво купцу који је извршио куповину робе. Свако издавање ПДВ рачуна без остварене куповине је забрањено, као и издавања ПДВ рачуна по основу фискалног исечка другог купца. Према одредби члана 3.4.1. наведеног упутства картице се користе искључиво за наплату робе или услуга. Забрањено је исплаћивање готовине или наплата рачуна путем картице другог лица или запосленог за робу коју је купац платио готовином.

Из чињеничног утврђења следи да тужилац у спорном периоду (јануар-фебруар 2021. године), супротно одредби члана 18. тада важећег Закона о фиксним касама и супротно Упутству туженог за рад са средствима плаћања и вршења наплате рачуна на малопродајним објектима, није извршио издавање фискалног рачуна купцима, и за рачун где је купцу натоварено гориво, злоупотребио агро картице фирми „ББ“, ВВ и ГГ, чиме је себи остварио противправну имовинску корист за разлику у цени попушта од 12,00 динара по једној литри деривата, те да је неиздавајући фискалне рачуне купцима вршио злоупотребе и штампао готовинске (ПДВ) рачуне на име поменутих фирми, без присуства купца, користећи фискалне рачуне других купца.

По оцени Врховног суда, правилан је закључак нижестепених судова да су се у радњама тужиоца стекла обележја повреде радне обавезе, с обзиром на то да је тужилац, запослен код туженог на радном месту оператер региона Север, својом кривицом, понашајући се супротно утврђеним обавезама из описа свог посла и супротно Упутству за рад са средствима плаћања и вршења наплате рачуна на малопродајним објектима, учинио повреду радне обавезе предвиђену чланом 21. став 3. тачка 2 уговора о раду и Колективним уговором туженог, због чега је образован отказни разлог из члана 179. став 2. тачка 5. Закона о раду, тако да нема места поништају решења о отказу уговора о раду као незаконитог. Ово тим пре што је тужилац био упознат са свим правилима рада продаје и наплате робе и садржином општих аката, укључујући Упутство за рад са средствима плаћања и био дужан да се истих придржава, што је у конкретном случају изостало.

Пре отказа уговора о раду, тужени је спровео поступак за утврђење тужиочеве одговорности за учињене повреде радне обавезе које су му стављене на терет и тужиоца писаним путем упозорио на постојање разлога за отказ, у складу са обавезом из члана 180. Закона о раду, достављањем упозорења у коме су наведени основ за давање отказа, чињенице и приложени докази који указују на то да су се стекли услови за отказ и на које упозорење се тужилац благовремено изјаснио, због чега су неосновани наводи ревизије да је у поступку давања отказа тужени повредио право тужиоца на одбрану.

С обзиром на то да је одбијен као неоснован тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду, то је неоснован захтев тужиоца за враћање на рад, с обзиром на акцесорни карактер тог захтева.

Приликом доношења одлуке, овај суд је ценио и остале ревизијске наводе, али је нашао да су без утицаја на другачију одлуку суда, јер су у питању наводи који су истицани у жалби против првостепене пресуде, које наводе је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које овај суд прихвата и на њих упућује, због чега их посебно не образлаже у смислу члана 414. став 2. ЗПП. Између осталог, ревизија оспорава правилност утврђеног чињеничног стања, из ког разлога ревизија не може да се изјави, према члану 407. став 2. ЗПП.

Из изнетих разлога, применом члана 414. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке пресуде.

Како састав одговора на ревизију није трошак који је неопходан за вођење парничног поступка, то је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка, о чему је одлучено у ставу другом изреке пресуде, применом члана 165. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић